

Dyrektor Biura Ochrony Środowiska

**Zarządzenie operacyjne nr/2022/KS
z dnia2022 roku**

w sprawie: zasad i trybu zarządzania wydatkami i rezerwą na remediację powierzchni ziemi oraz trybu realizacji remediacji w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN Spółka Akcyjna

W celu zapewnienia prawidłowego zarządzania wydatkami i rezerwą utworzoną na pokrycie kosztów remediacji powierzchni ziemi oraz ustalenia trybu realizacji remediacji w PKN ORLEN S.A., zarządza się, co następuje:

§ 1

Wprowadza się do użytku służbowego:

1. „Instrukcję zarządzania wydatkami i rezerwą na remediację powierzchni ziemi w PKN ORLEN S.A.” stanowiącą Załącznik Nr 1 do niniejszego Zarządzenia operacyjnego,
2. „Instrukcję postępowania w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia powierzchni ziemi na terenie stacji paliw, Terminali Paliw, obiektów stanowiących Majątek Odrębny w PKN ORLEN S.A.” stanowiącą Załącznik nr 2 do niniejszego Zarządzenia operacyjnego,

zwane dalej w treści **Instrukcjami**.

§ 2

Nadzór nad stosowaniem postanowień niniejszego Zarządzenia operacyjnego sprawuje osoba kierująca Działem Remediacji i Ochrony Środowiska.

§ 3

Zespół Remediacji Gruntów nadzoruje i koordynuje procesy oraz prace remediacyjne realizowane na obiektach PKN ORLEN S.A., w tym:

- odpowiada za merytoryczny zakres przyjętych do realizacji i wykonywanych prac remediacyjnych,
- monitoruje, nadzoruje i koordynuje działania prowadzone przez ORLEN Eko Sp. z o.o. w zakresie realizacji prac remediacyjnych w ramach zawartej z tą spółką umowy na świadczenie usług.

- reprezentuje PKN ORLEN S.A. we współpracy z ORLEN Eko Sp. z o.o. w relacjach z instytucjami i urzędami administracji publicznej w zakresie remediacji w ramach posiadanych kompetencji,
- nadzoruje i koordynuje poprawność rozliczenia wydatków na remediację w ramach utworzonej rezerwy celowej, w tym monitoruje jej stan w celu zabezpieczenia stosowych środków.

§ 4

Zobowiązuje się kierowników komórek organizacyjnych, objętych zakresem Instrukcji, do zapoznania podległych pracowników z postanowieniami niniejszego Zarządzenia operacyjnego.

§ 5

1. Za współpracę z Zespołem Remediacji Gruntów przy realizacji przedsięwzięcia dotyczącego obiektów PKN ORLEN S.A., w wyniku realizacji którego powstaje konieczność oczyszczania powierzchni ziemi lub zakup usług związanych z remediacją powierzchni ziemi oraz bieżącą kontrolę i nadzór nad prawidłowym stosowaniem Instrukcji odpowiada osoba odpowiedzialna za realizację przedsięwzięcia, zakupu.
2. Zapisy Zarządzenia operacyjnego są realizowane przy współpracy z ORLEN Eko Sp. z o.o., zgodnie z zawartą z PKN ORLEN S.A. umową na świadczenie usług.

§ 6

Zobowiązuje się osobę kierującą Zespołem Remediacji Gruntów do przygotowania propozycji aktualizacji niniejszego Zarządzenia operacyjnego, w przypadku zaistnienia okoliczności ją uzasadniających.

§ 7

Uchyla się Zarządzenie operacyjne nr 10/2018/ZO z dnia 23.05.2018 r. w sprawie zasad i trybu zarządzania wydatkami i rezerwą na remediację powierzchni ziemi oraz trybu realizacji remediacji w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN Spółka Akcyjna.

§ 8

Zarządzenie operacyjne wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Dyrektor Biura Ochrony Środowiska

Adam Tworowski

Opracowanie: SRR
Konsultacje: PP, PPZ, PPA, PR, PRZ, PN, PW, SD, SDU, FF, FFS, FSK, FB, FBB, RZ, RZG, RZN, RZO, RZR, FP, FPG, RI, RIR, IRR, ORLEN Eko Sp. z o.o.,
Rozdzielnik: wszystkie komórki organizacyjne PKN ORLEN S.A., ORLEN Eko Sp. z o.o.,

Załącznik nr 1
do Zarządzenia operacyjnego nr 20/2022/KS

**Instrukcja
zarządzania wydatkami i rezerwą
na remediację powierzchni ziemi
w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN S.A.**

§ 1

Na potrzeby niniejszej Instrukcji określenia użyte oznaczają:

Wiodący w procesie – pracownik komórki organizacyjnej PKN ORLEN S.A., która pełni wiodącą rolę w zainicjowaniu procesu zakupowego związanego z oczyszczaniem i/lub monitorowaniem stanu środowiska gruntowo-wodnego,

Majątek Odrębny – nieruchomości wyłączone z działalności operacyjnej związanej z obrotem paliwami, na których stwierdzono zanieczyszczenie środowiska wodno-gruntowego lub występuje ryzyko jego wystąpienia pozostające w nadzorze Zespołu Majątku Odrębnego.

Wykonawca - osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, uprawniona do występowania w obrocie prawnym, która realizuje dla PKN ORLEN S.A. Usługę na podstawie zawartej umowy lub zamówienia,

Obiekty PKN ORLEN S.A. - zakład produkcyjny w Płocku (wraz z Terminalem Paliw w Płocku i Terminalem Kolejowym w Płocku), Zakład PTA we Włocławku i Zakład CCGT Włocławek, Terminale Paliw, stacje paliw CODO (dalej: stacje paliw) oraz obiekty wchodzące w skład Majątku Odrębnego.

Przedsięwzięcia – działania/projekty inwestycyjne związane z budową/przebudową/rozbudową/remontem/modernizacją obiektu lub działania dezynwestycyjne związane z likwidacją obiektu w fazie opracowania dokumentacji projektowej oraz wykonania robót budowlanych.

Usługi – zobowiązania Wykonawcy wynikające z realizacji zawartych umów/zleceń w zakresie wykonania badań stanu zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego, opracowania projektu planu remediacji, wykonania remediacji i/lub nadzoru geologicznego.

§ 2

W celu prawidłowego zarządzania wydatkami związanymi z remediacją powierzchni ziemi w obiektach PKN ORLEN S.A. oraz rezerwą utworzoną na pokrycie tych kosztów, przyjmuje się poniższy tryb postępowania.

1. Każde Przedsięwzięcie dotyczące Obiektów PKN ORLEN S.A., w wyniku realizacji którego powstaje konieczność oczyszczania powierzchni ziemi, wymaga zaopiniowania pod względem merytorycznym przez Zespół Remediacji Gruntów.
Przez „Przedsięwzięcie” określone w zdaniu poprzednim należy rozumieć zakres projektu/zadania, jak również oddzielne zadanie remediacji i/lub monitorowania stanu środowiska gruntowo-wodnego realizowane niezależnie, bez powiązania z modernizacją obiektu.
2. W przypadku wykonywania prac remediacyjnych w trakcie realizacji Przedsięwzięcia na prace te powinny być zawarte oddzielne umowy lub nakłady związane z tymi pracami powinny być wyodrębnione na osobnej fakturze. Wiodący w procesie zakupowym związanym z remediacją i/lub monitorowaniem stanu środowiska gruntowo-wodnego inicjuje proces zgodnie z Instrukcją postępowania w przypadku stwierdzenia zanieczyszczeń powierzchni ziemi na

terenie stacji paliw, Terminali Paliw (zlokalizowanych poza Płockiem), obiektów stanowiących Majątek Odrębny, stanowiącą Załącznik nr 2 do niniejszego Zarządzenia operacyjnego, przy merytorycznym wsparciu Zespołu Remediacji Gruntów.

Dane niezbędne do stworzenia zamówienia zakupu usługi w systemie SRM, przedkłada Zespół Remediacji Gruntów po wcześniejszym merytorycznym przygotowaniu przez odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o.

Natomiast dla zakładu produkcyjnego w Płocku (wraz z Terminalem Paliw w Płocku i Terminalem Kolejowym w Płocku) oraz Zakładu PTA we Włocławku i Zakładu CCGT Włocławek, niezbędne dane do stworzenia zamówienia zakupu usługi w systemie SRM oraz wiodącą rolę w zainicjowaniu procesu zakupu usługi remediacji powierzchni ziemi pełni Zespół Remediacji Gruntów.

3. W przypadku stacji paliw, Terminali Paliw (zlokalizowanych poza Płockiem) oraz Majątku Odrębnego, merytoryczny nadzór nad realizacją przedmiotu umowy/zamówienia w zakresie remediacji powierzchni ziemi sprawuje właściwy odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. i w tym zakresie potwierdza wykonanie Usługi. Osoba nadzorująca realizację Przedsięwzięcia potwierdza wykonanie Usługi w zakresie którego dotyczy umowa, Dla Zakładu Produkcyjnego w Płocku wraz z Terminalem Paliw w Płocku i Terminalem Kolejowym w Płocku oraz Zakładu PTA we Włocławku i Zakład CCGT Włocławek, merytoryczny nadzór wraz z potwierdzeniem wykonania prac w zakresie remediacji sprawuje Zespół Remediacji Gruntów.
4. Zasady odbioru wykonanych Usług są następujące:
 - a) w Terminalach Paliw zlokalizowanych poza Płockiem, stacjach paliw oraz obiektach wchodzących w skład Majątku Odrębnego, które stanowią nieruchomości wyłączone z działalności operacyjnej i przeznaczone do sprzedaży lub dzierżawy: odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. i Wiodący w procesie potwierdzają na protokole odbioru wykonanie przedmiotu umowy/zamówienia lub jej/jego części (protokół cząstkowy), przekazując go do Zespołu Remediacji Gruntów. Następnie, pracownik Zespołu Remediacji Gruntów dokonuje kwalifikacji wykonanych prac, zaliczając je w poczet rezerwy na remediację, opisuje słowem „REZERWA” kontem 40230000 – usługi związane z ochroną środowiska, celem skompletowania materiałów niezbędnych do weryfikacji faktury w systemie Workflow.
 - b) w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku wraz z Terminalem Paliw w Płocku i Terminalem Kolejowym w Płocku oraz Zakładzie PTA we Włocławku i Zakładzie CCGT Włocławek: pracownik Zespołu Remediacji Gruntów potwierdza protokołem wykonanie przedmiotu umowy/zamówienia lub jej/jego części (protokół cząstkowy), dokonuje kwalifikacji wykonanych prac, zaliczając je w poczet rezerwy na remediację, opisuje słowem „REZERWA” i kontem 40230000 – usługi związane z ochroną środowiska, celem skompletowania materiałów niezbędnych do weryfikacji faktury w systemie Workflow.
5. W uzasadnionych przypadkach, w ramach prowadzonego nadzoru nad realizacją przedmiotu umowy/zamówienia w zakresie remediacji powierzchni ziemi, Zespół Remediacji Gruntów może zlecić, zgodnie z aktualnie obowiązującym wewnętrznym aktem organizacyjnym w sprawie wprowadzenia Instrukcji

Zakupowej w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN Spółka Akcyjna, wykonanie badań lub ekspertyz geologicznych weryfikujących prawidłowość wykonanych prac remediacyjnych.

6. Dyrektor Biura Ochrony Środowiska lub wyznaczony przez niego pracownik parafuje lub podpisuje każdą umowę/zamówienie (za wyjątkiem zamówień do umów ramowych) dotyczące remediacji powierzchni ziemi przed podpisaniem jej przez osoby reprezentujące PKN ORLEN S.A. we właściwych obszarach, posiadające stosowne pełnomocnictwa.
7. Faktury wystawione przez Wykonawcę są przesyłane, wraz z protokołem odbioru, do Kancelarii Głównej w Płocku.
8. Obieg faktur, ich opis merytoryczny, akceptacja i dokonywanie płatności są realizowane zgodnie z odrębnym wewnętrznym aktem organizacyjnym dotyczącym realizacji procesu zobowiązań w PKN ORLEN S.A.
Osoby weryfikujące faktury w systemie Workflow (w procesie akceptacji), niezwłocznie po ich weryfikacji, przekazują skan faktury do Zespołu Remediacji Gruntów.
9. Zespół Remediacji Gruntów prowadzi rejestr faktur w celu bieżącego nadzorowania poprawności wykorzystania rezerwy. Rejestr ten powstaje na podstawie otrzymanych przez Zespół Remediacji Gruntów skanów faktur wraz z protokołami odbioru robót od osób, które weryfikują faktury w systemie Workflow, a także otrzymanego z Działu Rozliczania i Kalkulacji Kosztów co miesiąc (do 20 dnia miesiąca za miesiąc poprzedni) zestawienia faktur, które mogą dotyczyć remediacji. Po uzyskaniu wszystkich faktur, również z systemu SAP, Zespół Remediacji Gruntów ostatecznie je klasyfikuje ustalając, czy dotyczą one prac remediacyjnych, czy też nie.
10. Do 5 dnia roboczego miesiąca, następującego po zakończeniu danego miesięcznego okresu sprawozdawczego, osoba kierująca Zespołem Remediacji Gruntów lub wyznaczony przez nią pracownik, przesyła do Działu Rozliczania i Kalkulacji Kosztów miesięczne zestawienie kwot do rozwiązania rezerwy, sporządzone na bazie otrzymanych faktur i uwzględniające możliwość zakończenia procesu remediacji (rozwiązanie pozostałej niewykorzystanej części rezerwy związanej z danym obiektem). Zestawienie sporządzone jest w okresie miesięcznym.
Dodatkowo Zespół Remediacji Gruntów sporządza zestawienia faktur dla stacji paliw i przesyła je w terminie do 5 dnia roboczego miesiąca następującego po zakończeniu danego miesięcznego okresu sprawozdawczego do Wiodącego w procesie, który jest odpowiedzialny za nadzór nad kosztami w tym obszarze. Wiodący w procesie weryfikuje otrzymane zestawienia pod kątem uwzględnienia wszystkich faktur obciążających MPK-i poszczególnych jednostek organizacyjnych z tytułu prac remediacyjnych, znajdujących się w przesłanych zestawieniach.
W przypadku stwierdzenia braku faktur, niezwłocznie odsyłają zestawienia do Zespołu Remediacji Gruntów wraz z właściwie opisanymi protokołami odbioru prac remediacyjnych, celem dokonania przez Zespół Remediacji Gruntów korekty.
11. Po otrzymaniu zestawienia, Dział Rozliczania i Kalkulacji Kosztów dokonuje wyksięgowania z poszczególnych MPK-ów kwot wynikających z faktur określonych w pkt. 8 powyżej. Kwoty te traktowane są jako wykorzystanie rezerwy

na remediację i odpowiednio księgowane na kontach FI. Po dokonaniu tych wyksięgowania Dział Rozliczania i Kalkulacji Kosztów przesyła do Zespołu Remediacji Gruntów zwrotną informację o stanie rezerwy na remediację - łączną oraz dla poszczególnych obszarów oddzielnie.

12. Dla stacji paliw odstępuje się od przypisania konkretnej kwoty rezerwy dla danego MPK, rezerwa obejmuje łącznie wszystkie stacje paliw PKN ORLEN S.A.

Komórki organizacyjne obszaru Zakupów, przy wsparciu Wiodącego w procesie, zgodnie z podziałem odpowiedzialności zdefiniowanym w odrębnym wewnętrznym akcie organizacyjnym w sprawie wprowadzenia Instrukcji Zakupowej w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN Spółka Akcyjna odpowiedzialne za przygotowanie umów/zamówień na prace remediacyjne, a w przypadku zasyпки również właściwy zespół w Dziale Realizacji Inwestycji i Utrzymania Ruchu Stacji Paliw przekazują do Zespołu Remediacji Gruntów skany tych dokumentów, niezwłocznie po ich zawarciu. Do takich prac zalicza się: wybranie zanieczyszczonej ziemi i/lub wody, ich transport i zagospodarowanie, a także zasypanie powstałego wyrobiska oraz nadzór geologiczny nad tymi pracami. Dodatkowo Zespół Remediacji Gruntów może żądać dostarczenia przedmiotowych dokumentów, jeżeli na podstawie faktur stwierdzi się przeprowadzenie prac remediacyjnych, a wskazane powyżej komórki ich nie dostarczyły.

13. Wysokość rezerwy na remediację powierzchni ziemi podlega weryfikacji co 2 lata, na podstawie raportów sporządzonych przez niezależnych ekspertów (termin wykonania raportu – do 06 stycznia po upływie dwuletniego okresu). W przypadku pojawienia się istotnych zmian w obowiązujących regulacjach prawnych, zmiany standardów jakości powierzchni ziemi lub ilości obiektów (dla których rezerwa została zawiązana) wpływających bezpośrednio na zakres, efekt ekologiczny i terminy realizacji prac remediacyjnych, istnieje możliwość wykonania przeszacowania w krótszym terminie.

**Instrukcja postępowania w przypadku stwierdzenia
zanieczyszczenia powierzchni ziemi na terenie stacji paliw,
Terminali Paliw (zlokalizowanych poza Płockiem),
obiektów stanowiących Majątek Odrębny PKN ORLEN S.A.**

§ 1

Na potrzeby niniejszej Instrukcji określenia użyte oznaczają:

Remediacja – poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu.

Remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska.

Powierzchnia ziemi – ukształtowanie terenu, glebę, ziemię oraz wody gruntowe, z tym że:

- gleba – oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych, materii organicznej, wody glebowej, powietrza glebowego i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie,
- ziemia – oznacza górną warstwę litosfery, znajdującą się poniżej gleby, do głębokości oddziaływania człowieka,
- wody gruntowe – oznaczają wody podziemne w rozumieniu ustawy Prawo Wodne, które znajdują się w strefie nasycenia i pozostają w bezpośredniej styczności z gruntem lub podglebiem.

Remediacja metodą ex-situ - wybranie zanieczyszczonej ziemi lub wody i poddanie ich procesom przetwarzania, najczęściej poza terenem obiektu, na specjalistycznych instalacjach.

Remediacja metodą in-situ - oczyszczanie powierzchni ziemi na terenie obiektu, bez jego przemieszczania, realizowane najczęściej metodami biologicznymi, a także poprzez płukanie gruntu, przewietrzanie i inne podobne działania.

Obiekty PKN ORLEN S.A. - Terminale Paliw zlokalizowane poza Płockiem, stacje paliw oraz obiekty wchodzące w skład Majątku Odrębnego.

Właściciel obiektu - komórka organizacyjna w PKN ORLEN S.A., która nadzoruje od strony technicznej obiekt i jest odpowiedzialna za dany obiekt.

Wiodący w procesie – pracownik komórki organizacyjnej PKN ORLEN S.A., która pełni wiodącą rolę w zainicjowaniu procesu zakupowego związanego z remediacją i/lub monitorowaniem stanu środowiska gruntowo-wodnego.

Majątek Odrębny – nieruchomości wyłączone z działalności operacyjnej związanej z obrotem paliwami na których stwierdzono zanieczyszczenie środowiska wodno-gruntowego lub występuje ryzyko jego wystąpienia pozostające w nadzorze Zespołu Majątku Odrębnego.

Wykonawca - osoba prawna oraz jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, uprawniona do występowania w obrocie prawnym, która realizuje dla PKN ORLEN S.A. usługę na podstawie zawartej umowy lub zamówienia.

Modernizacja - zespół działań wprowadzający trwałe zmiany w strukturze obiektu, które powinny być przeprowadzone w taki sposób, aby obiekt po ich wykonaniu spełniał standardy wymagane w powszechnie obowiązujących przepisach prawa,

w tym prawa ochrony środowiska. W szczególności dotyczy to zabezpieczenia powierzchni ziemi.

Likwidacja obiektu całkowita – zespół działań uwzględniający konieczność usunięcia/ likwidacji naniesień i infrastruktury obiektu jako potencjalnych ognisk zanieczyszczeń. Procesy przeprowadzone są zgodnie z wymaganiami przepisów Prawa Budowlanego i ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

Likwidacja obiektu częściowa – zespół działań zmierzających do fizycznej likwidacji naniesień przeprowadzony zgodnie z wymaganiami przepisów Prawa Budowlanego realizowany w trybie Zgłoszenia Rozbiórki lub decyzji Pozwolenia na Rozbiórkę, gdy działania te nie zawsze obejmują realizacji procesy remediacyjne /brak decyzji remediacyjnej wydanej przez właściwy organ administracji publicznej/.

Aktywizacja nieruchomości – zespół działań zmierzających do podniesienia walorów użytkowych i inwestycyjnych /na cele wewnętrzne lub zewnętrzne/ nieruchomości wyłączonych z działalności Spółki realizowanych w formule działań przygotowawczych pod procesy inwestycyjne, w tym uwzględniających poprawę stanu środowiska wodno-gruntowego. Działania te realizowane są przez Biuro Aktywizacji Nieruchomości obszaru Inwestycji Majątkowych/.

Terminale Paliw – użyte w Instrukcji pojęcie obejmuje terminale paliw /obiekty logistyczne obrotu paliwami/ zlokalizowane na terenie kraju. Uregulowania zawarte w Instrukcji nie dotyczą Terminala Paliw w Płocku (zlokalizowanego na terenie Zakładu Produkcyjnego w Płocku),

Przedsięwzięcia – działania inwestycyjne związane z budową/przebudową/ rozbudową/remontem/modernizacją obiektu lub działania dezinvestycyjne związane z likwidacją obiektu.

Usługi – zobowiązania Wykonawcy wynikające z realizacji zawartych umów/zleceń w zakresie wykonania badań stanu zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego, opracowania projektu planu remediacji, wykonania remediacji i/lub nadzoru geologicznego.

§ 2

I. Stacje paliw, Terminale Paliw (zlokalizowane poza Płockiem), obiekty stanowiące Majątek Odrębny podlegające realizacji Przedsięwzięć

Komórką organizacyjną inicjującą proces zakupowy związany z remediacją powierzchni ziemi jest:

- dla stacji paliw - właściwy dla danego obiektu Zespół w Dziale Realizacji Inwestycji i Utrzymania Ruchu Stacji Paliw,
- dla Terminali Paliw – osoba kierująca terminalem paliw,
- dla obiektów stanowiących Majątek Odrębny – Zespół Majątku Odrębnego.

Budowa/przebudowa/rozbudowa/remont/modernizacja Obiektu powinna być przeprowadzona w taki sposób, aby Obiekt po jej wykonaniu spełniał standardy wymagane w powszechnie obowiązujących przepisach prawa. W szczególności dotyczy to zabezpieczenia powierzchni ziemi.

Likwidacja obiektu powinna zostać przeprowadzona zgodnie z wymaganiami Prawa Budowlanego i warunków określonych w Zgłoszeniu Rozbiórki lub wydanej decyzji Pozwolenia na Rozbiórkę (PnR) i/lub decyzji uzgadniającej warunki przeprowadzenia

remediacji/działań naprawczych.

a) Postępowanie na etapie uzyskiwania decyzji o pozwolenie na budowę (PnB), pozwolenia na rozbiórkę (PnR), zgłoszenia rozbiórki (ZR) dla Stacji Paliw i Terminali Paliw.

1. Wiodący w procesie uruchamiania proces wyboru Wykonawcy projektu budowlanego wraz z niezbędnymi uzgodnieniami zgodnie z aktualnie obowiązującą Instrukcją Zakupową w PKN ORLEN S.A. lub w przypadku stacji paliw z „Instrukcją przygotowania i prowadzenia projektów, zadań na obiektach sprzedaży detalicznych PKN ORLEN S.A.”. W ramach tych prac wykonywane są badania wód podziemnych i gruntu na zawartość zanieczyszczeń ropopochodnych w zakresie uzgodnionym z Zespołem Remediacji Gruntów. Wyżej wymienione badania powinny umożliwić rzetelną i miarodajną ocenę stanu zanieczyszczenia powierzchni ziemi. W przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia konieczna jest jego identyfikacja w ramach wszystkich V etapów określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016, poz.1395).
2. W przypadku stacji paliw (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016, poz.1395), wstępne badania należy wykonać do etapu IV). Zakres został określony w **Załączniku Nr I** do niniejszej Instrukcji.
3. Dokumentacja z badań powinna być uzgodniona przez Wykonawcę z właściwym terytorialnie Oddziałem ORLEN Eko Sp. z o.o.
4. W przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia w badaniach wstępnych zakres analiz w pobranych próbach w badaniach szczegółowych V etapu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016, poz.1395) należy ograniczyć do substancji, których występowanie zostało potwierdzone w badaniach wstępnych. Schemat lokalizacji punktów w badaniach szczegółowych powinien umożliwić okonturowanie stwierdzonego zanieczyszczenia zarówno w planie jak i w profilu. Pobór prób gruntu powinien być prowadzony aż do głębokości poniżej występowania zanieczyszczenia. Maksymalną głębokość otworów badawczych oraz schemat lokalizacji w badaniach szczegółowych należy każdorazowo uzgodnić z Zespołem Remediacji Gruntów.
5. Wiodący w procesie, niezwłocznie lub nie później niż na 4 miesiące przed rozpoczęciem realizacji Przedsięwzięcia, przekazuje do właściwego terytorialnie Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o.:
 - decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych,
 - dokumentację określającą stan zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego wykonaną zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1395)*
6. Na podstawie otrzymanej dokumentacji wymienionej w pkt 5 powyżej odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. opiniuje, czy występuje konieczność specjalistycznego opracowania projektu planu remediacji.

7. Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o., na podstawie umowy o świadczenie usług przygotowuje projekt planu remediacji i po akceptacji przez Zespół Remediacji Gruntów składa go skutecznie (do uzyskania decyzji) w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) wnioszek o wydanie decyzji ustalającej plan remediacji/uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań naprawczych.
8. W przypadku konieczności wykonania specjalistycznego opracowania projektu planu remediacji Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. składa zapotrzebowanie do Wiodącego w procesie na opracowanie takiego projektu adekwatnego do stwierdzonych zanieczyszczeń. Wiodący w procesie, po akceptacji Zespołu Remediacji Gruntów, zgłasza zapotrzebowanie w systemie SAP SRM do obszaru Zakupów.

b) Postępowanie na etapie realizacji Przedsięwzięcia po uzyskaniu PnB, PnR, ZR oraz decyzji remediacyjnej RDOŚ na Stacjach Paliw i Terminalach Paliw

1. Przed rozpoczęciem realizacji procesu modernizacji/likwidacji PKN ORLEN S.A. (z wyłączeniem Majątku Odrębnego), Wiodący w procesie, przy merytorycznym wsparciu właściwego terenowo Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o., składa w systemie SAP SRM zapotrzebowanie do obszaru Zakupów na wyłonienie Wykonawcy prac remediacyjnych ex-situ oraz firmy sprawującej nadzór geologiczny nad procesem remediacji, zgodnie z odrębnym wewnętrznym aktem organizacyjnym w sprawie wprowadzenia Instrukcji Zakupowej w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN S.A..
2. Dla realizowanych Przedsięwzięć dotyczących stacji paliw obszar Zakupów generuje zamówienie wykonania odbioru zanieczyszczonej ziemi/wody (remediacji ex-situ) oraz nadzoru geologicznego w oparciu o zawarte umowy ramowe.
3. Firma wykonująca prace remediacyjne, która zgodnie z umową ramową jest Wytwórcą odpadów, odbiera zanieczyszczoną ziemię/wodę na podstawie otrzymanego zamówienia zgodnie z obowiązującą Ustawą o odpadach.
4. Rozliczenie ilości zanieczyszczonej ziemi następuje w oparciu o karty przekazania odpadów i zbiorcze zestawienie ilości i rodzajów odpadów (Mg), natomiast ilości wody w oparciu o odczyt z przepływomierza, wskaźników napełnienia beczki (m³) oraz w oparciu o karty przekazania odpadów i raporty wagowe.
5. Firma sprawująca nadzór geologiczny nad procesem remediacji zapewnia nadzór uprawnionego geologa przez cały okres trwania ww. prac oraz pobór prób gruntu/wody i badania laboratoryjne przez akredytowane laboratorium, w tym również analizy wodoprzepuszczalności.
6. Firma ta również sporządza sprawozdanie końcowe z przeprowadzonych prac w formie dokumentacji i przekazuje do Zespołu Regionalnego ORLEN Eko Sp. z o.o. celem weryfikacji.
7. Zweryfikowane sprawozdanie po akceptacji Zespołu Remediacji Gruntów, odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. przedkłada do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.
8. Firma wykonująca prace remediacyjne ex-situ lub wykonawca robót budowlanych, wybrany przez obszar Zakupów w oddzielnym postępowaniu, po

zakończonych remediacji ex-situ dokonuje zasypu wyrobisk gruntem czystym (w ilości równej z wybranym) i jego zagęszczenia na podstawie odrębnej umowy.

9. Dokumenty potwierdzające czystość zasypki (wyniki badań w zakresie zgodnym z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska* z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2016, poz. 1395), gruntu lub kserokopie faktur potwierdzające nabycie czystej ziemi/piasku, uwierzytelniające źródło nabycia), wykonawca załącza do protokołu odbioru.
10. Powyższe prace po akceptacji Zespołu Remediacji Gruntów zaliczane są w koszty rezerwy na remediację.
11. Podczas prowadzonych prac remedacyjnych, odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. zapewnia stały nadzór merytoryczny i praktyczny realizowanego procesu.
12. Nadzór inwestorski dla Przedsięwzięcia (o ile jest potrzeba prowadzenia nadzoru) na etapie wykonania robót budowlanych prowadzi inspektor nadzoru inwestorskiego wyznaczony zgodnie z odrębnym wewnętrznym aktem organizacyjnym w sprawie wprowadzenia Instrukcji przygotowania i prowadzenia projektów, zadań na obiektach sprzedaży detalicznych PKN ORLEN S.A. lub Instrukcji przygotowania i realizacji inwestycji majątkowych w PKN ORLEN S.A. lub Instrukcji Zakupowej.
13. Jeżeli w wyniku ww. prac ex-situ nie doszło do całkowitego przywrócenia środowiska do stanu właściwego, a wymaga tego RDOŚ - Zespół Remediacji Gruntów na wniosek odpowiedniego terenowo Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o. wnioskuję do Wiodącego w procesie realizacji Przedsięwzięcia o zgłoszenie w SAP SRM zapotrzebowania do obszaru Zakupów na wykonanie specjalistycznego projektu planu remediacji i jego realizację.
14. Przyjmuje się, że ze względu na czasochłonność prac remedacyjnych, terminy realizacji prac modernizacyjnych/likwidacyjnych zostaną wydłużone o czas prowadzenia remediacji ex-situ.
15. Ze względu na ochronę interesów Spółki, w szczególności w zakresie obiektów likwidowanych, odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. dba o prawidłowe udokumentowanie (łącznie z dokumentacją fotograficzną) przeprowadzonych prac remedacyjnych.
16. Ponadto, Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. zabezpiecza i przekazuje Wiodącemu w procesie oraz do Zespołu Remediacji Gruntów, kopie wszystkich dokumentów z tym związanych, a w szczególności:
 - sprawozdania z przebiegu procesu remediacji;
 - wyniki potwierdzające skuteczność osiągnięcia zakładanych efektów ekologicznych;
 - decyzje właściwego organu lub kopie pisma stwierdzającego przyjęcie sprawozdania z przebiegu procesu remediacji bez zastrzeżeń lub stanowiące o niezakończeniu procesu remediacji.

II. Obiekty Majątku Odrębnego inne niż wymienione w § 2 ust. I

1. Zasady ogólne

1. Obiekty Majątku Odrębnego, w tym w szczególności wyłączone z działalności obiekty służące obrotu i magazynowania paliw /w tym Zakłady Produktów Naftowych, Bazy Paliwowe/ podlegają szczególnemu nadzorowi w zakresie środowiska wodno-gruntowego, prac remediacyjnych i gospodarki rezerwą remediacyjną w przypadku procesów:
 - a/ sprzedaży lub dzierżawy,
 - b/ likwidacji naniesień /budynków i budowli/
 - c/ likwidacji obiektów /likwidacja całkowita/
 - d/ bieżącego utrzymania obiektów

3. Wszelkie procesy wymienione w pkt. 1 dotyczące obiektów Majątku Odrębnego objętych rezerwą remediacyjną, w tym w szczególności planowane procesy rozporządzania na zewnątrz (lub w ramach Grupy Kapitałowej) wymagają konsultacji i uzyskania opinii Zespołu Remediacji Gruntów.

4. Procesy konsultacyjne z Zespołem Remediacji Gruntów mogą być realizowane przez:

- Dział Nieruchomości – w zakresie sprzedaży, dzierżaw lub innych procesów rozporządzających /dotyczy części lub całych obiektów/,
- Zespół Analiz i Przetargów – z zakresu stanu i przygotowania obiektów do sprzedaży, najmów, dzierżaw w procesach przetargowych
- Biuro Aktywizacji Nieruchomości obszaru Inwestycji – dla procesów aktywizacji nieruchomości,
- Zespół Majątku Odrębnego – w każdym zakresie w ramach bezpośredniego nadzoru nad obiektami.

Wskazane powyżej zespoły poza Biurem Aktywizacji Nieruchomości (RIB) w dalszej części Instrukcji określone są jako Wiodący do danej czynności. W przypadku procesów aktywizacji nieruchomości, wiodącym pozostaje Zespół Majątku Odrębnego.

5. W ramach procesów konsultacyjnych Zespół Remediacji Gruntów przy współudziale odpowiedniego terytorialnie Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o. w oparciu o dostępne materiały archiwalne określa:

- ryzyka środowiskowe,
- konieczne warunki ograniczające ryzyka środowiskowe,
- ewentualne przeszkody prawne w zakresie ochrony środowiska dla czynności rozporządzających,
- kierunkowe rekomendacje dla czynności rozporządzających.

2. Obiekty Majątku Odrębnego przewidziane do sprzedaży

1. Wiodącym w procesie jest Zespół Majątku Odrębnego, przy współudziale odpowiedniego terytorialnie Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o. Przed podjęciem decyzji o sprzedaży w całości lub istotnej technologicznie części obiektu Zespół Majątku Odrębnego lub Władający obiektem do sprzedaży zasięga opinii Zespołu Remediacji Gruntów.
2. Zespół Remediacji Gruntów, przy współudziale Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o., w oparciu o dostępne materiały archiwalne określa warunki środowiskowe i

ewentualne przeszkody prawne zbycia lub dzierżawy wskazanego obiektu.

3. W przypadku braku wystarczających danych, Zespół Remediacji Gruntów przy współpracy z odpowiednim terenowo Oddziałem ORLEN Eko Sp. z o.o. (przygotowanie zakresu koniecznych badań), wnioskuje do Wiodącego w procesie o konieczność wykonania badań lub dokumentacji uzupełniających.
4. W przypadku rekomendacji Zespołu Remediacji Gruntów do działań wymienionych w pkt. 3 w uzgodnieniu z obszarem składającym zapytanie /Władający obiektem do rozporządzania/ dalszy tryb postępowania zakłada możliwość odstąpienia od wskazanych czynności ze względów ekonomicznych lub ograniczeń czasowych. O odstąpieniu od realizacji tych czynności Wiodący przekazuje informację zwrotną do Zespołu Remediacji Gruntów.
5. Wiodący w procesie, na podstawie złożonego zapotrzebowania z Zespołu Remediacji Gruntów, a przygotowanego merytorycznie przez odpowiedni Oddział ORLEN Eko, składa w systemie SAP SRM zapotrzebowanie do obszaru Zakupów na wyłonienie wykonawcy wskazanych w zapotrzebowaniu badań lub dokumentacji wraz z niezbędnymi uzgodnieniami.
6. Zakres badań koniecznych do wykonania w przypadku Majątku Odrębnego należy wykonać do etapu IV (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016, poz.1395). Zakres badań o których mowa powyżej zawarty jest w **Załączniku Nr I** do niniejszej Instrukcji.
7. W przypadku większych obiektów (o powierzchni większej niż 0,5 ha) zakres badań musi być indywidualnie dostosowany do powierzchni i skali zanieczyszczenia.
8. W przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia w badaniach wstępnych zakres analiz w pobranych próbach w badaniach szczegółowych V etapu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016, poz.1395) należy ograniczyć do substancji, których występowanie zostało potwierdzone w badaniach wstępnych. Schemat lokalizacji punktów w badaniach szczegółowych powinien umożliwić okonturowanie stwierdzonego zanieczyszczenia zarówno w planie jak i w profilu. Pobór prób gruntu powinien być prowadzony aż do głębokości poniżej występowania zanieczyszczenia. Maksymalną głębokość otworów badawczych oraz schemat lokalizacji w badaniach szczegółowych należy każdorazowo uzgodnić z Zespołem Remediacji Gruntów.
9. Dokumentacja określająca stan zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego wykonana zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1395)* lub inna dokumentacja środowiskowa, która powstanie w wyniku realizacji badań, po przyjęciu jej bez uwag przez właściwy organ administracji publicznej, na wniosek kupującego, może zostać dołączona do umowy kupna/sprzedaży.
10. W przypadku sprzedaży obiektu przedmiotowa dokumentacja jest podstawą do przekazania kupującemu wszelkich zobowiązań wynikających z faktu występowania zanieczyszczeń na terenie sprzedawanego obiektu w momencie transakcji.

11. W przypadku, gdy dokumentacja określająca stan zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego, wykonana zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1395)*, na etapie wydzierżawiania obiektu wykaże występowanie zanieczyszczeń w powierzchni ziemi, które w ramach prowadzonej przez dzierżawcę działalności mogą spowodować ich rozprzestrzenienie lub dalszy negatywny wpływ na środowisko naturalne, Zespół Remediacji Gruntów ma prawo nie wyrazić zgody na sprzedaż ww. obiektu lub określić dodatkowe warunki transakcji sprzedaży.
12. W związku z dokonaną transakcją Zespół Remediacji Gruntów, na podstawie własnej oceny określa, czy istnieją podstawy do rozwiązania rezerwy bilansowej na remediację i w jakiej wysokości.

3. Obiekty Majątku Odrębnego przewidziane do dzierżawy.

1. Tryb postępowania dla konsultacji w zakresie uzgodnień procesów dzierżawy lub najmu obiektów lub ich części jest analogiczny jak dla procesów sprzedaży określonych powyżej.
2. Zespół Remediacji Gruntów, przy współudziale odpowiedniego Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o., w oparciu o dostępne materiały archiwalne określa warunki środowiskowe i ewentualne przeszkody prawne do dzierżawy wskazanego obiektu lub jej części.
3. Jeśli wystąpią okoliczności o których mowa w pkt. 2 Zespół Remediacji Gruntów w uzgodnieniu z obszarem składającym zapytanie /władający obiektem do dzierżawy / rekomenduje dalszy tryb postępowania lub zakłada możliwość odstąpienia od rekomendowanych czynności i badań ze względów ekonomicznych lub ograniczeń czasowych, co powoduje wstrzymanie procesów dzierżawy obiektu. O odstąpieniu od realizacji tych czynności Wiodący przekazuje informację zwrotną do Zespołu Remediacji Gruntów.
4. W przypadku braku wystarczających danych, Zespół Remediacji Gruntów przy współpracy z odpowiednim terytorialnie Oddziałem ORLEN Eko Sp. z o.o. (przygotowanie zakresu koniecznych badań), wnioskuje do Wiodącego w procesie o konieczność wykonania badań lub dokumentacji uzupełniających.
5. Wiodący w procesie, na podstawie złożonego zapotrzebowania z Zespołu Remediacji Gruntów, a przygotowanego merytorycznie przez odpowiednio Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. , składa w systemie SAP SRM zapotrzebowanie do obszaru Zakupów na wyłonienie wykonawcy wskazanych w zapotrzebowaniu badań lub dokumentacji wraz z niezbędnymi uzgodnieniami.
6. Zakres badań koniecznych do wykonania (w przypadku Majątku Odrębnego przewidzianego do dzierżawy należy wykonać do etapu IV (zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016, poz.1395)*). Zakres o którym mowa powyżej zawarty jest w **Załączniku Nr I** do niniejszej Instrukcji.
7. W przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia w badaniach wstępnych zakres analiz w pobranych próbach w badaniach szczegółowych V etapu, zgodnie z *Rozporządzeniem (Dz.U.2016,poz.1395)* należy ograniczyć do substancji, których występowanie zostało potwierdzone w badaniach wstępnych. Schemat

lokalizacji punktów w badaniach szczegółowych powinien umożliwić okonturowanie stwierdzonego zanieczyszczenia zarówno w planie jak i w profilu. Pobór prób gruntu powinien być prowadzony aż do głębokości poniżej występowania zanieczyszczenia. Maksymalną głębokość otworów badawczych oraz schemat lokalizacji w badaniach szczegółowych należy każdorazowo uzgodnić z Zespołem Remediacji Gruntów.

8. Wyniki badań i dokumentacja służy do określenia stanu środowiska powierzchni ziemi wydzierżawianego terenu na dzień jego przekazania. Ponadto będzie ona podstawą do wzajemnych rozliczeń z Wydierżawiającym w momencie zwrotu terenu i wykonania badań aktualnych na dzień zwrotu przedmiotu dzierżawy.
9. Proces, o którym mowa w punkcie 5 powyżej nie ma zastosowania w przypadku dzierżawy dla podmiotów nieprowadzących działalności paliwowej, lub dla których przedmiotem dzierżawy są składniki majątku niepowiązane z infrastrukturą paliwową.
10. W przypadku, gdy dokumentacja określająca stan zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego, wykonana zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1395)*, na etapie wydierżawiania obiektu wykaże występowanie zanieczyszczeń w powierzchni ziemi, które w ramach prowadzonej przez dzierżawcę działalności mogą spowodować ich rozprzestrzenienie lub dalszy negatywny wpływ na środowisko naturalne Zespół Remediacji Gruntów ma prawo zarekomendować działania prewencyjne i/lub nie wyrazić zgody na dzierżawę ww. obiektu lub jego części.

4. Likwidacja częściowa obiektu / likwidacja budynków i budowli /

1. W ramach realizowanej strategii Spółki lub procesów optymalizacyjnych w obszarze majątku odrębnego Zespół Majątku Odrębnego podejmuje działania na obiektach zmierzające do fizycznej likwidacji naniesień /budynki i budowle/ w zgodności z właściwymi przepisami Prawa Budowlanego.
2. Tryb i zasady realizacji zamierzeń o charakterze dezinvestycyjnym określone są w innych uregulowaniach wewnętrznych, a środki na ich realizację zapewnione są w przyjmowanych planach budżetowych /plan likwidacji Majątku Odrębnego/ lub wskazane są w trybie zadań inwestycyjnych przyjętych przez Komitet Inwestycyjny Spółki.
3. W przypadku działań likwidacyjnych, o których mowa powyżej na obiektach Majątku Odrębnego posiadających stwierdzone wady środowiskowe i dla których założona jest rezerwa remediacyjna wszelkie działania wymagają na etapie przygotowawczym konsultacji i wydania opinii przez Zespół Remediacji Gruntów, który wskazuje ryzyka lub ograniczenia dla prowadzenie tych procesów.
4. W ramach procesów przygotowawczych Zespół Majątku Odrębnego przedstawia zakres prac wraz z wykazem planowanych do likwidacji naniesień oraz warunków realizacji prac.
5. Wiodącym w procesie likwidacji częściowej obiektu jest Zespół Majątku Odrębnego, a w przypadkach koniecznych przy merytorycznym wsparciu ze strony Zespołu Remediacji Gruntów oraz właściwego Oddziału ORLEN Eko Sp.

Z O.O.

6. Odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. prowadzi nadzór merytoryczny i praktyczny realizowanych prac remediacyjnych, a czynności te realizowane są w uzgodnieniu z nadzorującym prace geologiem, osobą nadzorującą obiekt i Generalnym Wykonawcą.

5. Likwidacja całkowita obiektu

1. Wiodącym procesu prac likwidacyjnych i rozbiórkowych (z uwzględnieniem uzupełniających prac remediacyjnych) jest Zespół Majątku Odrębnego.
2. W ramach bieżącej współpracy Zespołu Majątku Odrębnego, Zespołu Remediacji Gruntów oraz właściwego Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o. podejmowane są działania zmierzające do uzgodnienia trybu i zasad dalszego postępowania w przypadku gdy na etapie przygotowania projektu Planu Remediacji dla obiektu Majątku Odrębnego pod potrzeby wydania decyzji ustalającej zakres działań nastąpi konieczność likwidacji naniesień stanowiących właściwe lub potencjalne ogniska zanieczyszczeń obiektu /budynki i budowle oraz infrastruktura paliwowo-techniczna/.
3. Osobą koordynującą przyjęty tryb postępowania na etapie przygotowawczym jest Wiodący z Zespołu Majątku Odrębnego z bezpośrednim udziałem Zespołu Remediacji Gruntów i właściwego Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o. w zakresie merytoryki procesów remediacyjnych.

6. Majątek Odrębny na terenie którego stwierdzono występowanie zanieczyszczeń

1. Wiodącym w procesie wykonania lub uzupełnienia istniejącego rozpoznania oraz likwidacji zanieczyszczeń dla wszystkich Obiektów jest Zespół Majątku Odrębnego, przy merytorycznym wsparciu ze strony właściwego Zespołu Regionalnego ORLEN Eko Sp. z o.o. oraz Zespołu Remediacji Gruntów.
2. Konieczność realizacji prac może wynikać z decyzji właściwego organu ochrony środowiska lub też informacji o zanieczyszczeniu powierzchni ziemi pochodzącej z istniejącego systemu monitorowania (piezometrów), za wyjątkiem epizodycznego pojawiania się zanieczyszczeń.
3. Na podstawie przygotowanego przez odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. oraz uzgodnionego merytorycznie i zaakceptowanego przez Zespół Remediacji Gruntów wniosku o rozpoznanie stanu środowiska naturalnego, Zespół Majątku Odrębnego zgłasza zapotrzebowanie w systemie SAP SRM do obszaru Zakupów na wyłonienie wykonawcy, który dokona rozpoznania mającego na celu określenie rodzaju zanieczyszczenia, jego zasięgu oraz kubatury zanieczyszczonych gruntów i wód.
4. W procesie wyboru wykonawcy prac uczestniczy Zespół Remediacji Gruntów, a przedstawiciel Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o. pełni nadzór merytoryczny nad wykonywanymi badaniami, weryfikuje ich wyniki i przekazuje do akceptacji Zespołu Remediacji Gruntów.
5. Bez pozytywnej weryfikacji wyników badań i akceptacji przez Zespół Remediacji Gruntów nie mogą one zostać przekazane do organów administracji publicznej.

6. Na podstawie otrzymanych wyników badań i stosownej dokumentacji odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. przygotowuje ogólny zarys prac remediacyjnych/działań naprawczych, który uzgadnia z Zespołem Remediacji Gruntów i Władającym obiektem.
7. Opracowany i zaakceptowany przez Zespół Remediacji Gruntów wniosek o rozpoczęcie prac remediacyjnych/działań naprawczych przekazywany jest do Zespołu Majątku Odrębnego, który składa w systemie SAP SRM zapotrzebowanie do obszaru Zakupów na wyłonienie wykonawcy projektu planu remediacji, adekwatnego do stwierdzonych zanieczyszczeń.
8. Dla określenia niezbędnego zakresu remediacji należy korzystać z możliwości określonych w obowiązujących ustawach: o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (art.17a i 17b, Dz. U. 2020, poz. 2187), Prawo ochrony środowiska (art. 101p i 101q, Dz. U. 2021, poz. 1973) oraz Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie działań naprawczych (§ 8.3, Dz. U. 2016, poz. 1396), zgodnie z którymi istnieje możliwość zaniechania realizacji działań naprawczych/remediacji w oparciu o analizę ryzyka i kosztów działań naprawczych oraz ocenę występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi i stanu środowiska.
9. Przedstawiciel odpowiedniego terenowo Oddziału ORLEN Eko Sp. z o.o. na etapie opracowania projektu planu remediacji ma obowiązek jego uzgadniania z wykonawcą tego projektu.
10. Na podstawie projektu planu remediacji odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o., po akceptacji Zespołu Remediacji Gruntów, składa skutecznie (do uzyskania decyzji) w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska wniosek o wydanie decyzji ustalającej plan remediacji.
11. Na podstawie posiadanych danych i zakresu działań remediacyjnych według decyzji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. opracowuje precyzyjny i pełny zakres zapotrzebowania na prace remediacyjne i przekazuje je do Wiodącego w procesie.
12. Zespół Majątku Odrębnego występuje do obszaru Zakupów o wyłonienie wykonawcy prac remediacyjnych.
13. W procesie wyboru wykonawcy przedmiotowych prac uczestniczy przedstawiciel Zespołu Remediacji Gruntów.
14. Po wyłonieniu dostawcy Usługi Dyrektor Biura Ochrony Środowiska lub wyznaczony przez niego pracownik akceptuje pod względem merytorycznym każdą umowę/zamówienie dotyczące remediacji powierzchni ziemi przed podpisaniem jej przez osoby reprezentujące PKN ORLEN S.A. posiadające stosowne pełnomocnictwa, udzielone na podstawie odrębnego wewnętrznego aktu organizacyjnego w sprawie udzielania pełnomocnictw w PKN ORLEN S.A.
15. Odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. prowadzi nadzór merytoryczny i praktyczny realizowanych prac remediacyjnych, we współpracy z Zespołem Remediacji Gruntów.

III. Prowadzenie monitoringu wód gruntowych w trakcie eksploatacji obiektu związanego ze szkodą w środowisku

1. Władający obiektem, na terenie którego istnieje sieć otworów obserwacyjnych (piezometrów), odpowiada za utrzymanie ich w odpowiedniej sprawności technicznej, zabezpieczenie/zamknięcie oraz dostęp do nich.
2. Dla obiektów stanowiących Majątek Odrębny, ORLEN Eko Sp. z o.o. odpowiada:
 - a) w ramach prowadzonych działań prewencyjnych, okresowych kontroli obiektów oraz badań monitoringowych środowiska gruntowo – wodnego, za dokonanie oceny stanu piezometrów i w przypadku konieczności, wydanie zalecenia i wskazówek dotyczących ich stanu technicznego do właściwych pracowników Zespołu Majątku Odrębnego.
 - b) za przeprowadzenie monitoringu wód gruntowych zgodnie z umową o współpracy zawartą z PKN ORLEN S.A.
3. Jeżeli obiekt posiada decyzję lub inną formę uzgodnienia z organami ochrony środowiska, określającą zakres i częstotliwość prowadzonego monitoringu wód gruntowych, ORLEN Eko Sp. z o.o. zobowiązana jest do ich realizacji.
4. Jeżeli zakres monitoringu jest bardzo szeroki (np. obejmuje pełną fizyko-chemię, metale ciężkie i/lub węglowodory, z rozbiciem na poszczególne grupy), realizujący decyzję (zgodnie z pkt. 3 powyżej) powinien dążyć do jego zawężenia do niezbędnego minimum, występując do właściwego organu ochrony środowiska o zmianę warunków monitoringu.
5. Jeżeli taka decyzja nie została wydana, ORLEN Eko Sp. z o.o. odpowiada za wykonanie 1-2 serii pomiarowych w ciągu roku ze wszystkich czynnych piezometrów w różnych porach roku (najlepiej wiosną i jesienią), przy czym:
 - a) Minimalny zakres badań powinien obejmować: węglowodory C10-C40.
 - b) Należy zanotować głębokość do dna piezometru, poziom zwierciadła wody, jej barwę oraz zapach. Jeżeli występuje wolna faza produktów naftowych, należy określić jej miąższość oraz pobrać próbkę celem wykonania analizy, jeżeli pozwalają na to warunki (odpowiednia miąższość).
 - c) Jako zasadę należy przyjąć, że pobór próbki oraz analizy laboratoryjnej są wykonywane wyłącznie przez laboratorium posiadające akredytację w tym zakresie. Dodatkowo, wymogiem stawianym przedmiotowym pracom jest zapewnienie interpretacji ich wyników w odniesieniu do wartości zalecanych właściwymi aktami prawnymi.
6. Po otrzymaniu wyników badań odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. porównuje je do wyników archiwalnych przeprowadzając jednocześnie ich interpretację.
7. Wyniki z prowadzonego monitoringu wraz z interpretacją w postaci sprawozdania otrzymuje Zespół Remediacji Gruntów oraz osoba kierująca Zespołem Majątku Odrębnego lub osoba kierująca Terminalem Paliw (zlokalizowanym poza Płockiem)-celem zapoznania i ewentualnej weryfikacji.

8. Jeżeli wymagają tego decyzje administracyjne lub inne formy uzgodnienia, odpowiedni terenowo Oddział ORLEN Eko Sp. z o.o. przekazuje przedmiotowe sprawozdanie do właściwego organu ochrony środowiska.

IV. Zakup, dzierżawa nieruchomości lub istniejącej stacji paliw

1. Badania środowiskowe oraz ewentualna remediacja związana z zakupem lub dzierżawą nieruchomości lub istniejącej stacji paliw nie jest finansowana z REZERWY na remediacje.
2. Po zakupie lub wydzierżawieniu obiektu automatycznie zostaje utworzona dla niego Rezerwa na remediacje.
3. Przed przystąpieniem do postępowania związanego z zakupem/dzierżawą nieruchomości lub istniejącej stacji paliw, Zespół Nieruchomości Stacji Paliw, przy współudziale Zespołu Remediacji Gruntów, za zgodą sprzedającego/wydzierżawiającego, wykonuje badania stanu środowiska gruntowo-wodnego pod kątem występowania zanieczyszczeń związanych z dotychczasowym jej użytkowaniem.
4. Wybór Wykonawcy przedmiotowych prac następuje w oparciu o odrębny wewnętrzny akt organizacyjny w sprawie wprowadzenia Instrukcji Nabywania Nieruchomości i Realizacji Stacji Paliw na potrzeby Rozwoju Sieci Detalicznej oraz realizacji inwestycji na nowych Stacjach Paliw i MOP w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN S.A.
5. Zakres badań o których mowa w pkt. 3 określony został w **Załączniku Nr I** do niniejszej Instrukcji.
6. Przeprowadzenie badań powinno być realizowane pod nadzorem merytorycznym pracownika Zespołu Remediacji Gruntów, w szczególności w zakresie wykonania sondowań oraz pobrania próbek wody i gruntu do analizy.
7. Jeżeli wykonane badania nie wskażą występowania zanieczyszczeń, można przystąpić do finalizowania zakupu lub dzierżawy nieruchomości/stacji paliw.
8. W przypadku szczególnej atrakcyjności nieruchomości/stacji paliw, Zespół Nieruchomości Stacji Paliw, przy współudziale Zespołu Remediacji Gruntów, zleca, za pośrednictwem obszaru Zakupów, zgodnie z odrębnym wewnętrznym aktem organizacyjnym w sprawie wprowadzenia Instrukcji Zakupowej w Polskim Koncernie Naftowym ORLEN Spółka Akcyjna, opracowanie projektu planu remediacji. Dopuszczalna jest również ponowna analiza zasadności zakupu/dzierżawy nieruchomości, o ile właściciel nieruchomości usunie zanieczyszczenia na swój koszt oraz przedstawi Zespołowi Nieruchomości Stacji Paliw wyniki badań stanu środowiska gruntowo-wodnego wykonanych przez tego samego Wykonawcę, realizującego pierwotne badania na nieruchomości/stacji paliw. Jeżeli ponownie wykonane badania nie wskażą występowania zanieczyszczeń i zostaną zaakceptowane przez Zespół Remediacji Gruntów można przystąpić do finalizowania zakupu lub dzierżawy nieruchomości/stacji.
9. Projekt planu remediacji, o którym mowa w punkcie 8 powyżej, poza podstawowymi wymogami, powinien szacunkowo precyzować nakłady finansowe związane z usuwaniem zanieczyszczeń.
10. Po opracowaniu projektu planu remediacji z określeniem wydatków finansowych, Zespół Nieruchomości Stacji Paliw ponownie analizuje zasadność

zakupu/dzierżawy nieruchomości.

W przypadku podjęcia decyzji o zakupie/dzierżawie nieruchomości kopie zgromadzonej dokumentacji (dokumentacja hydrogeologiczna, projekt planu remediacji) Zespół Nieruchomości Stacji Paliw przekazuje do Zespołu Remediacji Gruntów celem ewentualnego przeszacowania rezerwy na remediację w związku z przeprowadzoną transakcją.

11. W umowie sprzedaży/dzierżawy nieruchomości należy zawrzeć odpowiednie zapisy o stanie zanieczyszczenia powierzchni ziemi i sposobie rozliczenia się stron za usuwanie zanieczyszczeń. Przedmiotowe zapisy powinny zostać zaakceptowane przez Dyrektora Biura Ochrony Środowiska lub wyznaczonego przez niego pracownika.

Załącznik nr I

*do Instrukcji postępowania w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia powierzchni ziemi na terenie stacji paliw, Terminali Paliw (zlokalizowanych poza Płockiem).
Obiektów stanowiących Majątek Odrębny PKN ORLEN S.A.*

Wytyczne i zakres badań wód podziemnych i gruntu na zawartość zanieczyszczeń ropopochodnych

Zgodnie z wymogami *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016,poz.1395)*, należy:

- Wykonać pobór próbek gruntu z odpowiedniej ilości sekcji dla głębokości **0-0,25 m** ppt (w sekcji 1 próbka zbiorcza ze zmieszania próbek z 15 pkt) i analizy laboratoryjne na zawartość:
 - a. sumy benzyn, sumy olejów;
 - b. benzenu, etylobenzenu, toluenu i ksylenu (BTEX);
 - c. metali i metaloidów tj.: As, Zn, Cu, Ni, Pb, Hg;
 - d. wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) tj.: naftalen, antracen, chryzen, benzo(a)antracen, dibenzo(a,h)antracen, benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(ghi)perylen, indeno(1,2,3-c,d)piren;
- Przeprowadzić badania dalsze w powyższym zakresie – minimum 5 odwiertów wraz z pobraniem próbek gruntu z 3 poniżej wymienionych głębokości oraz 1 próbki wody z każdego odwiertu (jeżeli zostanie nawiercona)
 - a. dla głębokości 0,25 -1 m ppt
 - b. od 1-3 m ppt.
 - c. od 3-5 m ppt.
- Wykonać analizy laboratoryjne wód podziemnych, zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148)*, na zawartość:
 - a. indeks oleju mineralnego C10 – C40;
 - b. sumy BTEX;
 - c. metali i metaloidów tj.: As, Zn, Cu, Ni, Pb, Hg;
 - d. sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)
 - e. benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, benzo(g,h,i)perylen, dibenzo(a,h)antracenu oraz indeno(1,2,3-cd)pirenu.
- Określić właściwości gleby w oparciu o akredytowane badania wodoprzepuszczalności gleby i ziemi we wszystkich próbkach pobranych z głębokości przekraczającej 0,25 m ppt.
- Wykonać sprawozdania z przeprowadzonych prac, zgodnie z wymogami *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016, poz. 1395)*, ze szczególnym zwróceniem uwagi na akredytowany pobór próbek.

- Wykonywanie badań gruntu i wód podziemnych na zawartość metali i metaloidów oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) a także ilość odwiertów i ich głębokość musi być každorazowo, uzgodnione i zaakceptowane przez Zespół Remediacji Gruntów.

Należy pamiętać, że w przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia konieczna jest jego identyfikacja w ramach wszystkich V etapów określonych w Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U.2016, poz.1395) aż do momentu okonturowanie zanieczyszczenie zarówno w pionie jak i w poziomie.